

SDR-KONTAKT

OFFICIELLT ORGAN FÖR DÖVA OCH GRAVT HÖRSELSKADADE

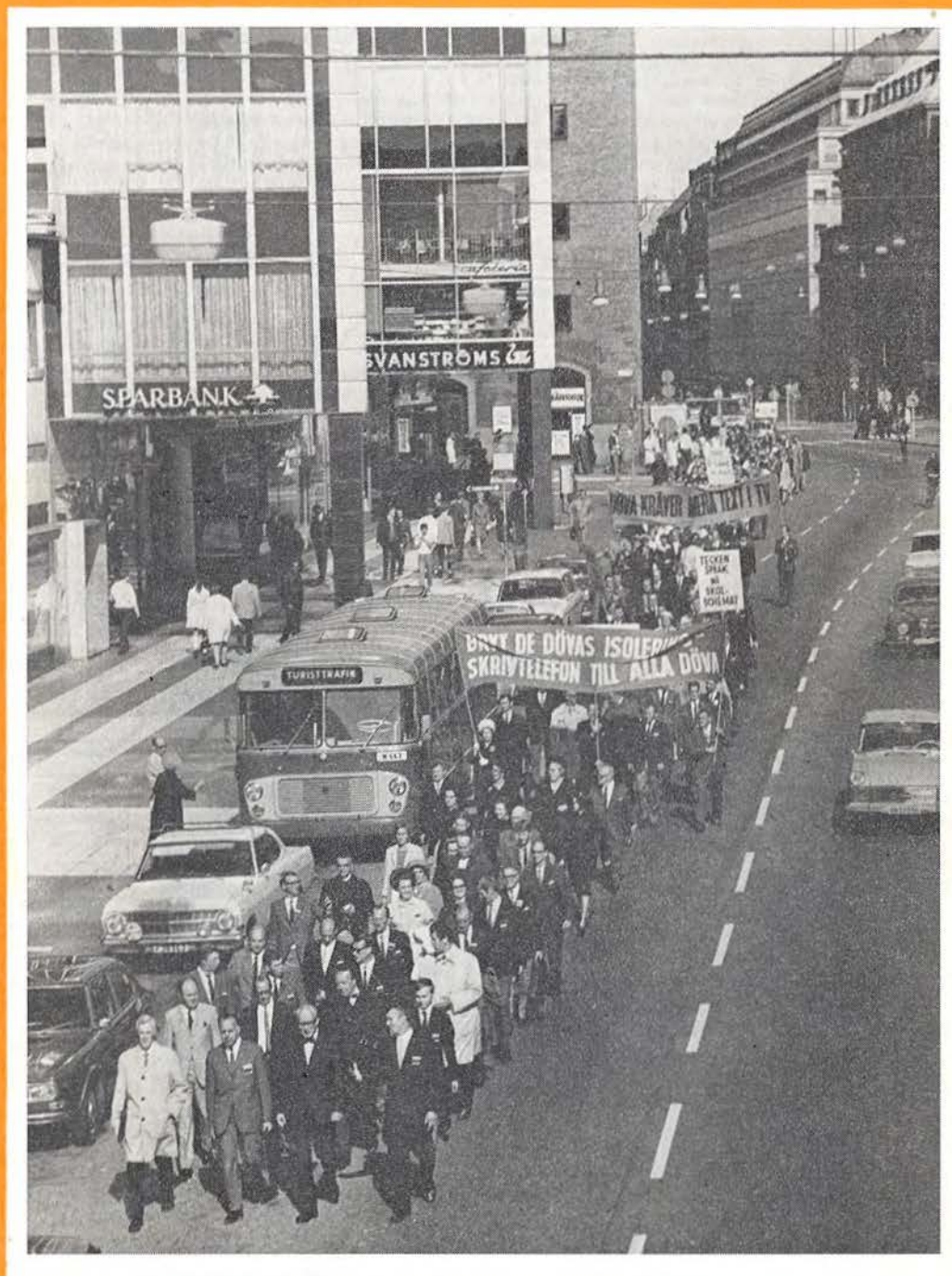
Lagligen skyddat
kontrollmärke

79:E
ÅRGÅNGEN

Nr 4 1969

Pris 3:--

SVERIGES DÖVAS RIKSFÖRBUND

Hårda krav mot myndigheterna

LEDAREN:

Sveriges döva har hållit sin första riksdag. Cirka 1.200 av förbundets medlemmar hade infunnit sig i riksdagshuset. En skarp kritik har riktats mot samhälle och myndigheter.

Vid en presskonferens som föregick riksdagen redogjordes från förbundshåll för en rad missförhållanden som man ansåg vara hög tid att råda bot för. Framförallt pekade man på skolöverstyrelsens egenomliga uppfattning, som strider mot de dövas krav, om att skolundervisningen av barndomsdöva och gravt hörselskadade skall ske genom att läsa på läpparna. Den moderna forskningen har ju visat att hälften av de döva inte har några hörselrester kvar och det hävdades från förbundshåll att SÖ:s uppfattning bygger på en föreställning och är mycket gammal. Den härör sedan minst 20 år tillbaka.

Presskonferensen gav mycket av värde och de närvarande pressmännen visade också ett synnerligen stort intresse för de dövas olikartade problem. För många blev det också en helt ny syn på dövproblematiken. Frågorna från tidningsfolket till förbundets representanter blev både många och långa. Man hade beräknat att konferensen skulle vara i 30 minuter. Den tiden förslög dock inte långt. Efter drygt två

timmar kunde man stoppa ned anteckningsblock och penna för att sedan summa ihop de värdefulla intryck som erhållits.

De dövas isolering belystes på många sätt. De döva drabbas hårt av sin isolering och tas om hand för mentalvård i högre utsträckning än normalt. På sjukhusen blir de totaliserade eftersom personalen inte kan teckenspråkets innebörd. Förbundet framhöll här att man borde centralt ordna med avdelningar för mentalt skadade döva inom varje landstingsområde. På liknande sätt borde ordnas för hörselskadade åldringar.

Vad beträffar döva barns undervisning kom det fram skrämmande fakta. Ett dövt barn till hörande föräldrar har ett ordförråd på tio till femtio ord när det skall börja skolan! Ett hörande barn har omkring 3.000 ord. Om det döva barnets föräldrar själva är döva, men det inträffar bara i fem fall av hundra dövhetsfall, är situationen mycket bättre. Då har föräldrarna genom teckenspråk kunnat umgås med barnet. I Sverige finns det fem skolor som har hand om de dövas undervisning. Skrämmande är också att bara tio procent av de lärare som undervisar där behärskar teckenspråket. Den övriga personalen kan inget. De försöker göra sig förstådda genom läppavläsning. Barnen

isoleras och kraven på att barnet skall lära uppfatta ord genom att avläsa på läpparna gör att eleverna lär sig långsamt eller inte alls. I genomsnitt har man beräknat att döva barn ligger sex år efter.

Ordbristen är påtaglig och gör att många har svårt att läsa. Procenttalet är lågt för de som kan läsa en tidning flytande. Än i dag påträffar man fall av "gömda" döva som varken kunnat läsa eller skriva.

Inom riksförbundet finns i dag omkring 4.000 medlemmar. Antalet döva och gravt hörselskadade uppskattas till omkring 10.000. Men någon exakt siffra går inte att få fram eftersom man befärar att det fortfarande finns av familjer gömda döva.

Det är nu den stora "jämlikhetskampen" har satt igång för de döva. De dövas riksdag har utgjort en verkningsfull impuls och man gör det på ett nytt och egenartat sätt. Det är inte något uppror, någon dackefejd i gammal mening. Men dock ett uppror och en fejd mot samhället och myndigheterna! Och är det inte anmärkningsvärt att man från samhällets sida liksom tidigare föga sett eller förstär.

Det bör vara högst angeläget att entusiasmen från riksdagen fortfarande hålls levande och så funktionsduglig som möjligt. Det innebär att de idéer kring vilka dövöreningarna vuxit ut, inte bara troget fasthålls utan i största möjliga utsträckning bringas i samklang med det nya samhällets särart och med de kulturella målsättningar, som i djupaste mening tar hänsyn till människovärdet. Men för att detta skall bli möjligt, fordras därjämte helt naturligt att den organisatoriska apparaten samtidigt förfinas, varför inte också förenklas, så att den med största möjliga smidighet och precision kan tjäna de idéer, för vars skull den är till.

En fråga ligger snubblande nära: har dövöreningarna, som betytt så mycket under den gångna tiden någon uppgift även för framtiden? Borde man inte i ett demokratiskt samhälle med allmän rösträtt och demokratisk representation inom bl.a. kommuner, län och landsting kunna räkna med att folkets verkliga behov skulle bli förstådda och tillgodosedda? Skall det verkligen behöva finnas speciella opinionsorgan för våra intressen?

Erfarenheten torde ha visat att det behövs. Det måste därför vid sidan av de demokratiska institutionerna utan tvivel finnas ett samvete som alltid är vakert, en röst som inte förtröttas att ropa ut vad som kan anses behövligt, rätt och riktigt. Och det såväl uppåt till ledningen som utåt till de många.

Jan Lundquist

När första delen av demonstrationståget kommit in i riksdagshuset hade slutet inte börjat synas vid Operahuset.

DE DÖVAS RIKSDAG

Årets stora händelse

— Av Jan Lundqvist —

En bra riksdag, var det betyg som de 2.000 deltagarna gav, när Sveriges Dövas Riksförbunds riksdag i Riksdagshuset i Stockholm avslutades på söndags-eftermiddagen den 7 september efter en dags intensivt arbete. Man hade under de få timmar man hade till sitt förfogande hunnit avverka 20 motioner och lyssnat till en rad korta men intressanta inlägg. Dessutom hade man dagen innan varit med om att gå igenom det nya förslaget till förbundsstadgar och roat sig på skilda håll i Stockholm. Det råder ingen tvekan: Sveriges Dövas Riksförbund har gjort en riktig satsning.

Det var drygt 2.000 döva som kämpade för att få en plats i riksdagshuset när förhandlingarna inleddes i andra kammaren. Man hade i ett tidigare skede räknat med att ungefär 1.000 skulle möta upp, men det blev det dubbla. I andra kammaren kunde man dock inte få in mer än 362 personer. Normalt brukar man ha 266 personer! Där satt också de mest långväga gästerna, norrbottningar och skåningar samt konsulenter och präster från övre Norrland. De övriga fick söka sig plats i en plenisal, två partilokaler och en korridor runt omkring. För att även dessa skulle kunna följa förhandlingarna hade man kopplat på TV-apparater i alla salar samt placerat ut tolkar på strategiska platser. Många kunde dock inte beredas sittplats utan fick finna sig i att sitta i trappor och på golv. Sammanlagt kunde man bereda 929 personer sittplatser. Det är för övrigt det mesta som man någonsin tagit emot på en gång i riksdagshuset.

Förbundsordföranden, riksdagsman Sven Mellqvist, talman under söndagsriksdagen öppnade förhandlingarna och framhöll att det var en stor händelse i förbundets verksamhet att kunna samlas till de dövas egen riksdag. Mellqvists anförande tolkades till teckenspråk av konsulent Astrid Fredriksson.

— Ett tyst men mäktigt för att inte säga märkligt demonstrationståg har denna söndagsmorgon dragit fram från Stockholms city till riksdagshuset för att ge eftertryck åt de frågor som direkt berör de döva medborgarna i vårt land. Det är med stor tillfredsställelse vi kan konstatera det överväldigande intresse som visats genom denna stora uppslutning, sade riksdagsman Mellqvist. Arbetet med att förbättra de dövas sociala och kulturella status möter ännu många hinder och det är dessa problem som skall behandlas under denna riksdag. Det är i denna förhoppning jag förklarar de dövas riksdag öppnad.

De motioner som antogs under söndagen skall ligga till grund för de uppvaktningar av statsråd som skall äga rum under hösten.

Många krav

Kraven var många och detta var de krav som klubbades igenom:

- ✧ Länskonsulenter och anställda hos de dövas riksförbund bör avlönas genom samhällets försorg.
- ✧ Fler fasta tolktjänster och kostnadsfria tolkar
- ✧ Skattelättnader eller kontant ersättning för merutgifter på grund av handikappet.
- ✧ Specieila ålderdomshem för de döva
- ✧ Effektivare information från samhället till de döva
- ✧ Teckenspråkskunniga specialister i psykiatri
- ✧ Lägre avgift för radio- och TV-licens

- ✧ Rabatter vid resor med allmänna kommunikationsmedel
- ✧ Stats- och landstingsstöd för fritidsvårdande anläggningar
- ✧ Statligt stöd åt SDR för information och administration
- ✧ Videobandbok till alla döva
- ✧ Skrivtelefon till varje döv
- ✧ Kostnadsfri automatväxellåda för bilar

Brännbara frågor

Undervisningsfrågorna blev de mest brännbara under riksdagen och där hade man att ta ställning till sju motioner.

Det måste anses som ett beklagligt fel att inte skolöverstyrelsen vänder sig till de

En helt fylld 2:a kammare. 362 personer fick plats och så många har det aldrig förr suttit i kammaren.

döva för att få råd och vägledning i fråga om teckenspråket, framhölls det i en motion. På sista tiden har det varit på modet att läraren endast skall tala och man tror inom skolöverstyrelsen att eleverna med denna metod skall bli skickliga att avläsa vad talande och hörande personer säger. Ingenting kan vara felaktigare. Vi vill och måste ha en eller flera döva personer som skall representera oss i skolornas styrelser framhölls det vidare i motionen.

När det gäller undervisningen av de döva barnen så kräver man att teckenspråket skall användas vid undervisningen. Detta anser skolöverstyrelsens ledamöter obehövt.

Teckenspråket och integreringen i skolorna blev också riksdagens mest intressanta frågor.

Applåder

Under dundrande applåder beslöt man att hemställa om icke-integrering i normalskolor. I den motion som berör detta sade man bl.a. att den 20-åriga verksamheten i specialskolorna med hörsel- och talträning utgår från felaktiga förutsättningar. Man trodde att alla döva hade hörselrester. Nu vet man att 50 procent av barnen vid specialskolorna är helt döva. Under den tid som förflutit blev de barndomsdöva helt bortglömda. Nu riskerar man att fortsätta på samma felaktiga linje genom att integrera alla döva och hörsel-skadade i skolorna. Menar man med det att sätta ett dövt barn i en hörande klass så säger de absolut nej.

Vidare vill man att teckenspråket skall bli obligatoriskt på skolschemat för döva barn. Forskningen visar att både tal och tecken kan användas samtidigt för en snabbe kunskapsinhämtning.

I de följande undervisningsmotionerna krävde man att forskning måtte upprättas beträffande resultaten i dövskolorna, och att hörande barn till döva föräldrar skulle få en avgiftsfri förskoleundervisning.

Man vill också ha folkhögskolekurserna jämställda med omskolningskurser samt få en lagstiftad tjänstledighet för deltagande i utbildningskurser.

Vid stämmans öppnande anlände ett telegram från förbundets beskyddare prins Bertil. Till honom avsånde riksförbundet följande telegram: "Mer än 2.000 döva, representanter för samtliga lokalföreningar inom Sveriges dövas riksförbund på riksdag i Stockholm, sänder HKH Prins Bertil ett varmt tack för omtanke och intresse".

En tyst dag som gav eko

Den första söndagen i september genomfördes över hela världen De Dövas Dag. I Sverige firades den dagen med en kraftig manifestation av de barndomsdövas vilja att göra sin tysta stämma hörd i nya sammanhang. Genom sitt handikapp är de döva ofta mer isolerade än vad många tycks tro. Radio, TV i mycket stor utsträckning, ja t.o.m. tidningar är något som de barndomsdöva fått klara sig utan.

Vad var det man ville? Syftet med riksdagen, som genomfördes av riksförbundet, var flerfaldig. Dels ville man fästa myndigheternas och allmänhetens uppmärksamhet på de barndomsdövas speciella problem, dels ville man väcka de döva till att mer aktivt ta del i samhällets verksamheter.

De döva utgör en väsentlig grupp i samhället, en begåvningsreserv men för närvarande i stor utsträckning utan möj-

lighet att bli utnyttjad. Bristande första utbildning och vidareutbildning som är otillräcklig. Detta var bland de saker som togs upp i riksdagen.

Samlingen i Riksdagshuset gav ett enormt eko. Inte bara de döva visade sitt intresse utan också press, radio och TV samt den stora allmänheten.

Men de döva avser inte att upphöra med sin information i och med att riksdagen nu genomförts. Riksdagstrycket har blivit en intressant katalog på behov och krav. Detta kommer att distribueras till riksdagens ledamöter och vidare kommer statsråd att uppvaktas.

De döva kommer att behöva all hjälp, för att komma i närheten av den situation som vi alla utan besvärande handikapp upplever som normal och vardaglig. Vårt samhälle tycks enbart vara avpassat för hörande. De döva vill vara med. Inom ramen för sitt handikapp.

Stora partilokalen var också helt fylld med deltagare. Här svarade bl.a. tolken Anne-Marie Snow för informationen.

SDR-Kontakt

Officiellt organ för Sveriges döva

Ansvarig utgivare:

Frans Husberg

Postadress: 781 01 BÖRNLÄNGE

Telefon 0243/260 65

Redaktion och expedition:

Vasagatan 23, Box 140

SPECIALNUMMER

Förbundsstyrelsen har för avsikt att sammanställa det värdefullaste både text-, ljud- och bildmässiga som noterats i anslutning till demonstrationen och riksdagen i ett specialnummer av SDR-Kontakt. Med ljudmässigt åsyftas då i första hand det som sagts i radions "Familjespegel" fredagen den 5 september. Om någon av våra läsare kan berika detta specialnummer med något som hon eller han anser värdefullt, så är vi tacksamma att få bidrag sända till Frans Husberg, Ängsvägen 3, 871 00 Härnösand.

Klipp ur dagstidningar har vi tillgång till förut, medan däremot bildmaterialet önskas utökat, gärna med amatörfotos. Vi honorerar införda bidrag.

Harry Fredriksson

Den tysta marschen

En mäktig manifestation

— Av Jan Lundqvist —

Det var ett tyst, mäktigt och märkligt demonstrationståg som på förmiddagen, söndagen den 7 september, drog fram genom Stockholms gator till riksdagshuset. Det var drygt 2.000 av förbundets omkring 4.000 medlemmar som på detta sätt ville göra allmänheten uppmärksam på de dövas krav om bättre levnadsförhållanden i samhället.

Det var en imponerande och mäktig manifestation som kanske förvånade många stockholmare.

En tidningsjournalist som stod vid ett övergångsställe fick vänta i 11 minuter för att släppa fram de tysta människorna som gick i led om fyra och fyra.

De som gick i tåget var från alla delar av Sverige, från Tornedalen i norr till Trelleborg i söder. Uppslutningen blev också mycket större än väntat. De märken som gjorts för att fästas på rockar och kappar för att visa att man var deltagare i de dövas riksdag räckte inte långt. Man hade gjort en upplaga på 1.000 vilket innebar att enbart hälften fick bära sådana märken.

Samlingen inför avmarschen skedde framför Knoserthuset på Hötorget och på exakt utsatt tid kunde tåget sätta sig i rörelse.

Tåget var också av verkligt imponerande längd. När den första delen av gruppen passerade Operahuset ringlade svansen utefter Kungsträdgården upp mot Hamngatsbacken vid Nordiska kompaniet.

Under banderoller som:

- Sverige, U-land för döva?
- Teckenspråk på schemat i alla skolor
- Bryt de dövas isolering — skrivtelefon till alla döva
- Vi vill bli jämställda med hörande
- Kulturell rättvisa åt de barndomsdöva
- Mera text i TV
- Större förstärkning från arbetsgivarna åt de döva
- Fri TV-licens!

tågade man efter Stockholms solbelysta gator. Det var gamla och unga i tåget. Alla med lika stor entusiasm och marschglädje. Alla såg man fram emot några intressanta timmar i riksdagshuset.

Förslaget till nya förbundsstadgar penetrerades noga och reviderades i vissa stycken innan principbeslut kunde fattas. Stadgedebatten varade i nästan fem timmar. Frågan om stadgarna kommer upp igen vid årsstämman i Kalmar den 11—12 oktober.

Sällan eller aldrig har Dövas Dag inom Sverige haft en sådan genomslagskraft i nyhetsmedia och på den allmänna opinionen som i samband med anordnandet av denna riksdag i Stockholm. I och för sig var det faktum att förbundet bekräftat en betydelsefull mobilisering av medlemmar inom sin organisation anledning nog för offentlig uppmärksamhet. Genom de många besluten vid bl.a. riksdagen bekräftades att man inom de dövas egna föreningar inom de närmaste åren kommer att få en ny kärna i form av en mycket aktiv organisationsverksamhet med avsevärda krav hos samhället på större resurser såväl materiellt som ideellt.

Transporterna från olika delar av landet till mötesplatsen i Stockholm genomfördes bra. För 25 kronor kunde varje medlem få åka tur och retur med buss var han än bodde i landet. Drygt 1.000 personer utnyttjade denna möjlighet att ta sig till huvudstaden. För de allra flesta blev besöket den första upplevelsen av Stockholm, för andra det första besöket på 30—40 år.

Det var under värdiga former som bussarna under lördagen angjorde Stockholms Dövas Förenings lokal för att släppa av de entusiastiska deltagarna från Sveriges alla hörn. Det var ju en historisk dag för landets alla döva och representanter från alla lokalföreningar hade därmed mött upp. Många föreningar hade t.o.m. nästan 100-procentig uppslutning.

Trots avsaknaden av hotellrum i Stockholms närhet lyckades man ordna rumsfrågan på ett tillfredsställande sätt. De flesta deltagarna fick ligga i medhavd sov säck på ungdomsgårdar i Stockholms förorter medan en del fick plats på de dövas sommarhem Solbacken.

Andra hade sina login förlagda till Nyköping, Uppsala, Skokloster, Sigtuna och Bålsta.

För de valda ombuden hade man lyckats ordna med logi på hotell Bromma och Solbacken, medan de som inte kunde beredas rum fick bo hos vänner och bekanta. På lördagskvällen hade det ordnats med ett speciellt samkväm för ombud och gäster på Högloftet på Skansen. Dit hade 225 personer sökt sig och underhölls med pantomimteater och dans fram emot småtimmarna.

För de som inte fick vara med på Högloftet hade det ordnats med servering på Sofia ungdomsgård i centrum. Många föredrog dock att vandra i Stockholms city för att verkligen få insupa intrycken av huvudstaden inför den förestående hemfärden på söndagen. Vem vet när man kommer till Stockholm nästa gång?

Här ses en del av det långa demonstrationståget ringla in vid riksdagshuset.

Logifrågan ordnades bra

Det vackra vädret bidrog till att göra De Dövas Dag i Stockholm till en succé. Från förbundsstyrelsehåll uttryckte man sin stora tillfredsställelse över det stora antalet deltagare som besökt staden under de två dagarna. De arrangemang som ordnats med bl.a. fri entré till Skansen var flitigt utnyttjade.

Själva firandet av De Dövas Dag inledes på söndagen med demonstration och riksdag. Förvånande stort intresse visades också förhandlingarna om förslag till nya förbundsstadgar under lördagen som samlade så gott som fullt antal ombud. Men så var det också historiska saker på dagordningen under de två dagarna.